

Zeměpisná označení a označení původu

Z obecného hlediska je ochrana založena na vazbě na místní původ zboží, zohledňuje se, že vlastnosti zboží jsou dány místními podmínkami, ať již přírodními nebo znalostí speciálních technologií, kterých na jiném místě nelze dosáhnout.

Český právní řád i právní úprava EU rozlišují označení původu a zeměpisná označení.

Označením původu je název oblasti, určitého místa nebo země používaný k označení zboží, které z tohoto teritoria pochází, pokud toto zboží má určitou kvalitu nebo jiné specifické vlastnosti, které lze přičíst zvláštnímu zeměpisnému prostředí a jeho přírodním nebo lidským faktorům, a jestliže výroba, zpracování nebo příprava takového zboží probíhá na daném území. Podle § 2 písm. a) z. č. 452/2001 Sb. je vazba mezi územím a vlastnostmi zboží velmi úzká, kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány specifiky zeměpisného prostředí, v němž byl výrobek vytvořen.

Za splnění těchto podmínek může být za označení původu pro zemědělské výrobky nebo potraviny pokládáno i tradiční nezemědělské označení.

Zeměpisné označení je název území, který se používá pro označení zboží pocházejícího z tohoto území, pokud zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže výroba nebo zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.

V obou případech se vyžaduje určitá vazba na region, který propůjčuje zboží typické vlastnosti. Rozdíl je však v požadované síle této vazby. Zatímco v případě chráněného označení původu je vyžadována velmi silná vazba, u zeměpisného označení nejsou pravidla tak striktní. V tomto případě stačí, že v daném regionu probíhá alespoň jedna fáze produkce a pověst výrobku se pojí k tomuto regionu.

Klíčovým rozdílem mezi označením původu a zeměpisným označením je síla vazby mezi původem výrobku a jeho kvalitativními znaky.

U označení původu musí být splněny tyto podmínky:

- kvalita zboží je dána výlučně nebo převážně specifiky zeměpisného prostředí, která spočívají v přírodních charakteristikách (např. kvalita vody, půdy, zvláštnosti klimatu) a vlivech lidského faktoru (technologické know how, zvláštní výrobní tradice, zkušenosti). Podmínkou je tedy způsobilé území a spojitost kvality zboží s tímto územím daná přírodními i lidskými faktory. Důraz je kladen na výlučnost nebo převážnost spojení. Tento požadavek nelze přesně číselně specifikovat, nicméně u vymezení "převážně" je stále v popředí specifikum způsobilého území, na němž je kvalita zboží závislá. Ostatní vlivy mají tedy podružný charakter.
- Výroba, zpracování a příprava zboží musí probíhat v rámci daného území.

U zeměpisného označení je vazba mezi původem výrobku z určitého území a kvalitou výrobku volnější. Dostačuje, že kvalitu, pověst nebo další vlastnosti lze přičítat původu z určitého zeměpisného území, není třeba výlučnosti nebo převážnosti, stačí přičítání vlastností zboží jeho zeměpisnému původu. I zde však musí být výrobek vyroben, zpracován nebo připraven v daném území.

Zeměpisná označení jsou užívána především pro potraviny, nápoje, zemědělské produkty, popř. řemeslné výrobky zvláštní kvality, což umožňuje dosahovat vysokých cen.

Příklady: štramberské uši, olomoucké tvarůžky

Při hledání v rejstříku ÚPV jsou chráněná označení vedena jednotně v databázi označení původu a zeměpisných označení.

Podle § 12 z. č. 452/2001 Sb. se pro náležitosti žádosti o zápis zeměpisného označení do rejstříku, pro řízení o žádosti o zápis zeměpisného označení, pro zápis změn týkajících se zapsaného zeměpisného označení, pro účinky zápisu zeměpisného označení, změny zápisu zeměpisného označení a jeho zrušení obdobně použijí ustanovení týkající se označení původu.

Judikatura:

NS 32 Cdo 3910/2007

Vrchní soud v Olomouci: 7 Cmo 261/2006